Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Obair Allamuigh sa Stair agus sa Tíreolaíocht

Acmhainn chun tacú le múinteoirí agus obair allamuigh ar bun acu sa Stair agus sa Tíreolaíocht.

CC BY NC

Clár na nÁbhar

Forléargas	2
Áiteanna le Smaoineamh orthu don Obair Allamuigh	3
Iniúchadh ar an Timpeallacht Áitiúil (Céim 1+)	4
Iniúchadh ar an Timpeallacht Áitiúil (Céim 3+)	6
Ullmhúchán don Teagasc, don Fhoghlaim agus don Mheasúnú in Obair Allamuigh	8
Seicliosta Roimh Obair Allamuigh don Mhúinteoir	9
Seicliosta Roimh Obair Allamuigh don Pháiste	11
An Fráma Fiosrúcháin	12
Ceisteanna Athmhachnaimh ar Obair Allamuigh	13
Tagairtí	14

Forléargas

Áirítear sa leabhrán seo roinnt áiseanna is féidir a chur i bhfeidhm agus a athrú go réidh chun tacú le scoileanna chun obair allamuigh a dhéanamh sa stair agus sa tíreolaíocht.

Áiteanna le Smaoineamh orthu don Obair Allamuigh

Ní liosta iomlán é seo.

Láthair Arsa	Ionad oidhreachta
Déantúsáin	Teach
Trá	Eastát tithíochta
Droichead	Faiche
Caisleán	Láthair áitiúil béaloidis
Pluais	Iarsmalann
Gnáthóg Chósta	Páirc
Gairdín Pobail	Feirm Peataí / Feirm
Láthair Thréigthe	Ionad Adhartha
Sráidbhaile Éicea-fhoghlama	Planda pota
Gort	Lochán
Dún	Abhainn
Reilig	Sraith tithe
Fál sceach	Sráid

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Iniúchadh ar an Timpeallacht Áitiúil (Céim 1+)

Tá sé beartaithe go dtacóidh an t-iniúchadh seo le múinteoirí ó chéim a haon ar aghaidh chun na féidearthachtaí don obair allamuigh a aithint ina dtimpeallacht áitiúil féin.

Gnéithe Nádúrtha	☐ Cnoic bheaga le dreapadh ☐ Sruthán áitiúil ☐ Lochán éadomhain ☐ Gleann beag i bpáirc ☐ Goirt fhéarmhara
Gnéithe Nádúrtha a cruthaíodh ag Próisis Fhisiciúla	☐ Áit ghainmheach ☐ Méaróga nó clocha beaga le bailiú ☐ Fána fhéarmhar nó aill bheag i bpáirc ☐ Patrúin na gaoithe i nduilleoga nó i ngaineamh
Gnéithe Nádúrtha a Cruthaíodh ag Idirghníomhú le Flóra	☐ Gairdín beag ina bhfuil bláthanna ☐ Féarthalamh nó cluain ☐ Crainn chun breathnú ar dhuilleoga agus ar choirt ☐ Mion-ghnáthóga (m.sh. feithidí faoi lomáin
Gnéithe Nádúrtha a nImríonn Daoine Tionchar Orthu	☐ Gairdín beag nó ceapach glasraí ☐ Ainmhithe feirme i bhfeirm peataí ☐ Clós súgartha ina bhfuil gnéithe nádúrtha ☐ Gairdín pobail
Lonnaíochtaí	☐ Tithe atá déanta as ábhair éagsúla ☐ Foirgnimh feirme chun cuairt a thabhairt orthu ☐ Breathnú ar láithreán campála
Láithreacha mar Bhunúis de Thithe Cónaithe	☐ Sainchomhartha amhail droichead ☐ Eaglais bheag nó ionad adhartha ☐ Fothracha de chaisleán ☐ Cearnóg nó áit mhargaidh i mbaile
Obair sa Cheantar	☐ Cuairt a thabhairt ar fheirm chun fáil amach faoin dóigh a ndéantar bia ☐ Ag amharc ar leoraithe seachadta nó ar bhusanna ☐ Siopa nó caifé ☐ Ag amharc ar oibrithe tógála
Iompraíocht agus Taisteal	☐ Trasrian coisithe sábháilte ☐ Staisiún traenach chun amharc ar thraenacha ☐ Stad bus cóngarach don scoil ☐ Rothair nó scútair in úsáid in aice láimhe

Ceisteanna Timpeallachta	☐ Áit néata i gcomparáid le háit ina bhfuil bruscair ☐ Bláthanna a chur i spás beag ☐ Athruithe aimsire nó séasúir a phlé

Iniúchadh ar an Timpeallacht Áitiúil (Céim 3+)

Tá sé beartaithe go dtacóidh an t-iniúchadh seo le múinteoirí a bheidh ag obair le páistí níos sine sa bhunscoil chun na féidearthachtaí don obair allamuigh a aithint ina dtimpeallacht áitiúil féin.

Gnéithe Nádúrtha	☐ Cnoic ☐ Aibhneacha ☐ Sléibhte ☐ Srutháin ☐ Gleannta ☐ Locháin ☐ Talamh Íseal
Gnéithe Nádúrtha a cruthaíodh ag Próisis Fhisiciúla	☐ Aillte ☐ Fálta ☐ Gleann ☐ Gaineamh ☐ Carraigeacha
Gnéithe Nádúrtha a Cruthaíodh as Idirghníomhú le Flóra	☐ Talamh portaigh ☐ Gnáthóga Cladaigh ☐ Gnáthóga Cois Locha ☐ Sráidbhaile Éicea-fhoghlama
Gnéithe Nádúrtha a nImríonn Daoine Tionchar Orthu	☐ Cairéil ☐ Feirmeoireacht ☐ Mianaigh ☐ Foraoiseacht ☐ Dambaí ☐ Láithreacha Líonadh Talún
Lonnaíochtaí	☐ Tithe ☐ Lonnaíochtaí Cnuasta (m.sh. eastáit) ☐ Árasáin ☐ Lonnaíochtaí Scaipthe (m.sh. teach feirme) ☐ Árasáin ☐ Láithreacha Tréigthe ☐ Carbháin
Láithreacha mar Bhunúis de Thithe Cónaithe	☐ Crosbhóithre ☐ Ionad adhartha ☐ Caisleán ☐ Cearnóg ☐ Dúnta ☐ Droichead
Obair sa Cheantar	☐ An Cineál Oibre ☐ Naisc idir Áiteanna oibre (ar bhonn náisiúnta/ar fud an domhain) ☐ Tionchair na Tionsclaíochta/ Seirbhísí agus Gnólachtaí Áitiúla
Iompraíocht agus Taisteal	☐ Bóithre ☐ Aerfoirt ☐ Stadanna Bus ☐ Calafoirt ☐ Iarnróid ☐ Cuain ☐ Canálacha

Ceisteanna Timpeallachta	☐ Láithreacha Atá Tarraingteach agus Nach Bhfuil Tarraingteach ☐ Athruithe ar Láithreacha ☐ Scéimeanna atá Beartaithe

Ullmhúchán don Teagasc, don Fhoghlaim agus don Mheasúnú in Obair Allamuigh

Ceisteanna a ndéanfaidh an múinteoir machnamh orthu

Cén cuspóir atá ag an obair allamuigh?

Cad é an fócas atá ag foghlaim nua bunaithe ar an gcuraclam?

Cad iad na príomhinniúlachtaí atá á bhforbairt ag an pháiste?

Cad é mar a chothófar riachtanais, suimeanna agus cumais an pháiste?

An mbeidh an t-eispéireas foghlama mealltach agus spraíúil?

Cad iad na scileanna/coincheapa a bheidh idir lámha ag an bpáiste san obair allamuigh?

An bhfuil scil/coincheap/luach/meon ar leith atá á fhorbairt a thuilleadh?

Cad iad na roghanna a dhéanfaidh an páiste mar chuid den obair allamuigh?

Cad iad na comhréitigh a dhéanfar/ is féidir a dhéanamh do na páistí i rith na hoibre allamuigh?

An bhfuil deiseanna ann chun naisc a dhéanamh ar leibhéal áitiúil, náisiúnta agus/nó domhanda?

Cad é mar a dhéanfaidh an múinteoir agus an páiste measúnú agus monatóireacht ar obair an pháiste?

An bhfuil deiseanna ann do chomhpháirtíochtaí le linn na hoibre allamuigh (m.sh. le teaghlach/leis an bpobal)?

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Seicliosta Roimh Obair Allamuigh don Mhúinteoir

Ceisteanna agus ábhar machnaimh molta. Ní liosta iomlán é seo.

Tascanna	Ceisteanna agus Ábhar Machnaimh	Nótaí
1. Roghnaigh dáta agus áit don obair allamuigh	• Amharc ar thuar na haimsire • Priontáil léarscáil den suíomh	
2. Faigh an cead atá de dhíth	• An bhfuil cead ó bhainistíocht na scoile/ cead tuismitheora de dhíth? • An mbeidh iompraíocht chuig an áit de dhíth ort? • An bhfuil baill eile foirne de dhíth ort le dul leat?	
3. Tabhair réamhchuairt ar an áit	• Glac nóta d'fhadhbanna sábháilteachta nó lóistíochta • Déan seiceáil ar chomhartha gutháin ag an áit. • Glac nóta d'éirchód na háite • An bhfuil dífhibrileoir sa cheantar?	
4. Ceisteanna sábháilteachta agus bainistíocht riosca	• Amharc ar cháipéisí polasaí chun teacht ar na treoirlínte is déanaí. • Smaoinigh ar an turas chun na háite agus ar ais. *An mbeidh: aon bhóthar le trasnú? obair thógála ar siúl? beostoc ann? aibhneacha nó foinsí uisce? imeall gan chosaint? bóthar gan chosán? srl.* • Cén trealamh sábháilteachta a d'fhéadfadh a bheith de dhíth ort? • Smaoinigh ar shábháilteacht le linn an bhailithe sonraí.	
5. Cúrsaí Ionchuimsithe	• Cad iad na hoiriúnuithe atá á ndéanamh le go mbeidh sé ina éispéireas ionchuimsitheach?	
6. Cruinniú faisnéise roimh obair allamuigh	• Roimh chuairt a thabhairt ar an áit, cinntigh go dtuigeann páistí an cuspóir atá ag an obair allamuigh agus a ról, na prótacail maidir le sábháilteacht srl..	
7. Ullmhúchán an mhúinteora do lá na hoibre allamuigh	• Cead tuismitheora/scoile • Liosta scoláirí • Liosta na mball foirne a bheidh i láthair • Seiceáil a dhéanamh ar thuar na haimsire	

	• Liosta uimhreacha teagmhála: scoil, tuismitheoirí, uimhreacha i gcás éigeandála • Trealamh don bhailiú sonraí • Trealamh sábháilteachta atá riachtanach • Ábhar taifeadta atá de dhíth don obair allamuigh	

Seicliosta Roimh Obair Allamuigh don Pháiste

	Rud	Ticeáil
	Veisteanna sofheicthe	
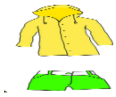	Cóta agus bríste uiscedhíonach	
	Buataisí	
	Mála beag	
	Lón	
	Fios ag gach duine ar an ngrúpa ina bhfuil siad	
	Peann luaidhe agus scriosán	
	Fásc-chlár (Rogha eile – leathanaigh lannaithe agus pionna éadaigh)	
	Uirlisí tomhais; gloiní formhéadúcháin, compás, iPads nó ceamaraí, má bhaineann le hábhar	
	Léarscáil an cheantair	
	Tuiscint ar an obair allamuigh	

An Fráma Fiosrúcháin

(curtha in oiriúint ó Murdoch, 2010)
Tiontaigh an leathanach le do thoil.

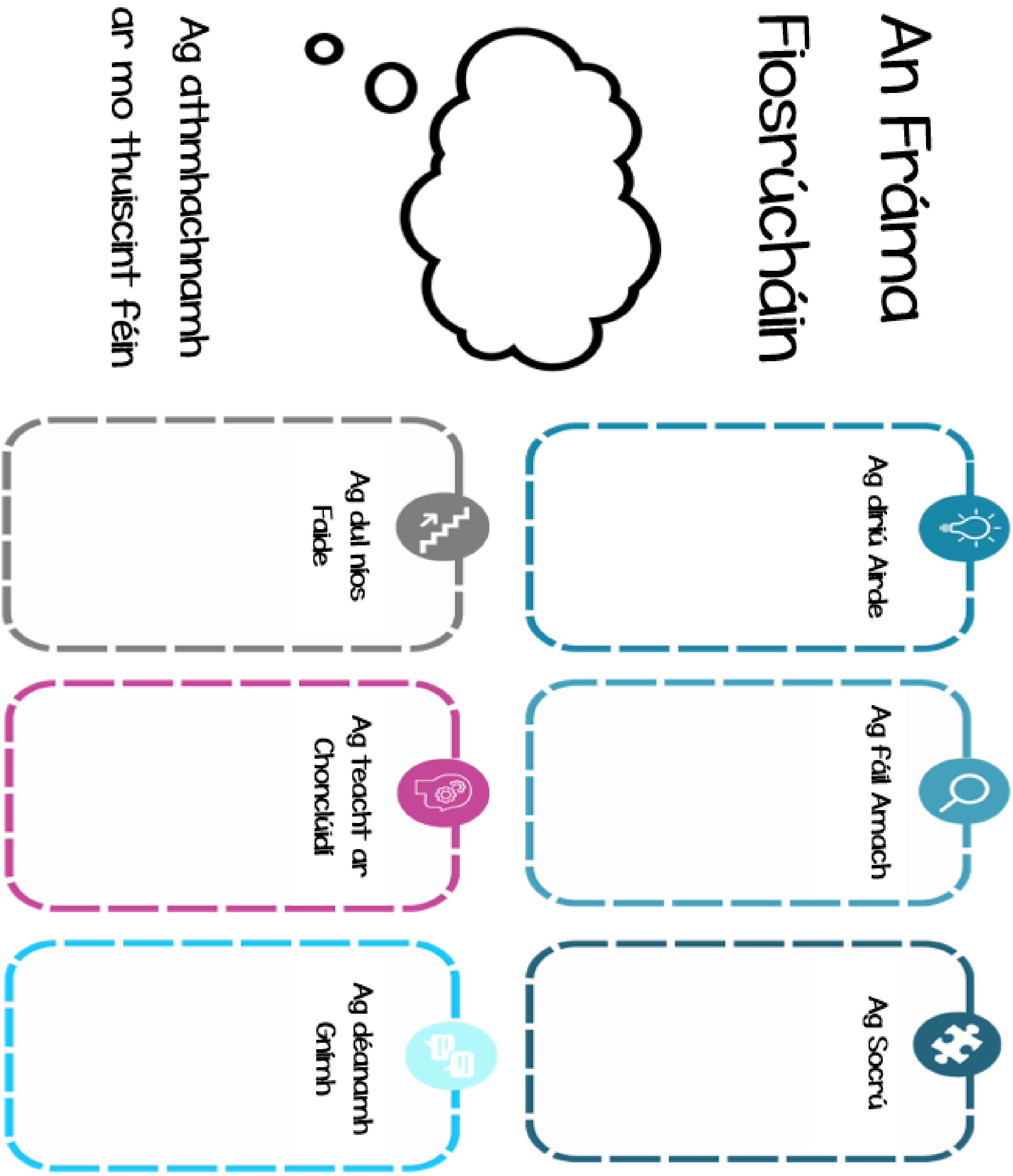

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Ceisteanna Athmhachnaimh ar Obair Allamuigh

Is féidir na ceisteanna seo a úsáid chun páistí a spreagadh le hathmhachnamh a dhéanamh ar a dtorthaí agus teacht ar chonclúidí.

Ceisteanna Ginearálta Athmhachnaimh	Ceisteanna Criticiúla Athmhachnaimh
1. Cad é a bhí rathúil? Cén fáth? 2. An raibh aon dúshlán ann? Cad é mar a thug tú fúthu? 3. Cad é a fuair tú amach?	1. Cad é a dhéanfá ar dhóigh eile dá mbeifeá leis an obair allamuigh a dhéanamh arís? 2. An raibh na torthaí ag teacht le do thuartha? 3. Ar chuir tú do thorthaí i gcomparáid le torthaí ghrúpa eile? An bhfuil siad ag teacht le chéile? Cén fáth a bhfuil? Cén fáth nach bhfuil? 4. Ar chuir rud ar bith iontas ort? 5. Cad é a insíonn do thorthaí duit faoi...? 6. Cad é mar is féidir leat an t-eolas seo a úsáid? 7. Cén dóigh is fearr, dar leat, chun na torthaí a léiriú? 8. An féidir leat do thorthaí a úsáid chun aon ghníomh a dhéanamh? 9. Cad is féidir le duine eile foghlaim ó do thorthaí? 10. Inis dúinn faoi d'eispéireas ag obair mar bhall de ghrúpa. 11. An féidir leatsa agus le do ghrúpa teacht ar chonclúid maidir leis an chiall atá ag na torthaí? Cén fhianaise atá agaibh chun tacú le bhur gconclúid?

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Tagairtí

Barell, J. (2007) *Problem-Based Learning: An Inquiry Approach*. Illustrated edn. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

Lupton, M. (2013). Inquiry pedagogy and the Australian Curriculum. *The Primary and Middle Years Educator*, *11*(2), 23-29.

Martin, F. (2006). Teaching geography in primary schools. *Chris Kington, Cambridge*.

Murdoch, K. (2010). Phases of inquiry. Kath Murdoch. http://kathmurdoch.com.au/uploads/media/phasesofinquiry.pdf

Remmen, K.B. & Frøyland, M., 2014. Implementation of guidelines for effective fieldwork designs: exploring learning activities, learning processes, and student engagement in the classroom and the field. International Research in Geographical and Environmental Education, 23, pp.103–125.

.

Nótaí

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers